

Asia C-331/23**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

25.5.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent (Itä-Flanderin alioikeus, Gentin osasto, Belgia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

22.5.2023

Kantaja:

Dranken Van Eetvelde NV

Vastaaja:

Belgian valtio

Pääasian menettelyn kohde

Pääasia koskee väärennetyillä laskuilla tehtyä arvonlisäveropetosta.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeudellinen perusta

SEUT 267 artiklan nojalla unionin tuomioistuimelle esitetty ennakkoratkaisupyynnö koskee olennaisesti kysymystä siitä, onko Belgian arvonlisäverolain (Belgische btw-wetboek, jäljempänä WBTW) 51 bis §:n 4 momentti suhteellisuusperiaatteen, neutraalisuuden periaatteen ja arvonlisäverodirektiivin 205 artiklan mukainen. Se koskee myös kysymystä siitä, ovatko käsiteltävässä asiassa esillä olevat hallinnolliset ja rikosoikeudelliset seuraamukset yhteensopivia Euroopan unionin perusoikeuskirjan 50 artiklassa vahvistetun ne bis in idem -periaatteen kanssa.

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Onko WBTW:n 51 bis §:n 4 momentti [direktiivin 2006/112/EY] 205 artiklan, luettuna yhdessä suhteellisuusperiaatteen kanssa, vastainen, kun siinä säädetään ehdottomasta täydestä vastuusta eikä tuomioistuin voi arvioida tällaista vastuuta suhteessa kunkin veropetokseen osallistuneen osallisuuteen?
- 2) Onko WBTW:n 51 bis §:n 4 momentti [direktiivin 2006/112/EY] 205 artiklan, luettuna yhdessä arvonlisäveron neutraalisuuden periaatteen kanssa, vastainen, jos säännöstä on tulkittava siten, että henkilö on yhteisvastuullisesti velvollinen suorittamaan arvonlisäveron lakisääteisen maksajan sijasta ilman, että on otettava huomioon arvonlisäveron vähennystä, jonka lakisääteinen maksaja voi tehdä?
- 3) Onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 50 artiklaa tulkittava siten, ettei se ole esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka mukaan aineellisesti samojen tekojen, jotka ovat tapahtuneet peräkkäisinä vuosina (mutta jotka katsottaisiin rikosoikeuden alalla jatketuksi rikokseksi, jolla on sama tarkoitus) johdosta määrättyjen eri menettelyistä johtuvien rangaistusluonteisten (hallinnollisten ja rikosoikeudellisten) seuraamusten kumuloituminen on sallittua, ja teoista voi yhtenä vuonna joutua hallinnolliseen menettelyyn ja toisena vuotena rikosoikeudelliseen menettelyyn? Eikö näiden tekojen katsota olevan erottamattomasti yhteydessä toisiinsa, koska ne ovat tapahtuneet peräkkäisinä vuosina?
- 4) Onko Euroopan unionin perusoikeuskirjan 50 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle lainsäädännölle, jonka perusteella henkilöä vastaan voidaan aloittaa menettely rangaistusluonteisen hallinnollisen rahaseuraamuksen määrittämiseksi sellaisten tekojen johdosta, joista hänet on jo lainvoimaisesti tuomittu rikosoikeudellisessa menettelyssä, kun molemmat menettelyt toteutetaan täysin riippumattomasti toisistaan, ja ainoana takeena sille, että määrättyjen seuraamusten kokonaisuuden ankaraus on johdonmukainen kyseisen rikkomuksen vakavuuteen nähden, on se seikka, että verotuomioistuin voi tehdä asiakysymyksen osalta oikeasuhteisuuden arvioinnin, mutta kansallisessa lainsäädännössä ei ole tätä koskevia sääntöjä eikä siinä säädetä myöskään hallintoviranomaisen mahdollisuudesta ottaa huomioon aiemmin määrätty rikosoikeudellinen seuraamus?

Unionin oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan

Euroopan unionin perusoikeuskirjan 50 artikla (ne bis in idem -periaate).

Yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 28 päivänä marraskuuta 2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/112/EY 205 artikla (yhteisvastuu arvonlisäveron suorittamisesta).

Kansalliset oikeussäännöt, joihin asiassa viitataan

Perustuslain (Grondwet) 10 § (yhdenvertaisen kohtelun periaate), 11 § (syrjintäkielto) ja 172 § (yhdenvertaisen verokohtelun periaate).

BTWB:n 51 bis §:n 4 momentti (yhteisvastuu arvonlisäveron suorittamisesta), 70 §:n 1 ja 2 momentti (rahaseuraamukset), 84 ter § (veronkiertoa koskevien epäilyjen pakollinen ilmoittaminen pidennetyn vanhentumisajan tapauksessa) ja 85 §:n 1 momentti (velkojen perintä).

Rikosprosessilain (Wetboek van strafvordering) 29 §:n 3 momentti (veroviranomaisen on ilmoitettava syyttävöviranomaiselle, jos se havaitsee viitteitä petoksesta).

Yhteenveto tosiseikoista ja menettelystä pääasiassa

- 1 Kantaja on juomakauppias. Belgian veroviranomainen teki kirjanpituvouden 2011 arvonlisäveroilmoituksia koskevan tarkastuksen. Tarkastuksessa havaittiin sääntöjenvastaisuuksia. Tarkastuksen tulosten mukaan kantaja olisi laatinut valelaskuja juomatoimituksista yksityishenkilöille. Todellisuudessa juomat toimitettiin verovelvollisille asiakkaille (hotellien ja ravintoloiden toiminnanharjoittajat), jotka myivät ne ”pimeästi” eteenpäin.
- 2 Kahdessa aiemmassa verotarkastuksessa (kirjanpituvuodet 2001–2002 ja kirjanpituvuosi 2004) oli jo todettu samanlaisia rikkomuksia. Kantaja oli tuomittu myös näistä rikkomuksista 10.4.2008 ja 17.11.2008 annetuilla tuomioilla. Kantajalle määrättiin niissä rahaseuraamuksia.
- 3 Kantaja vastusti 21.12.2018 ennakkoratkaisua pyytävässä tuomioistuimessa maksettavan arvonlisäveron ja rahaseuraamusten perimiseksi 10.12.2018 annettua maksukehotusta.

Pääasian asianosaisten keskeiset perustelut

- 4 Kantaja väittää, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kenenkään ei voida ehdoitta katsoa olevan vastuussa toisen petoksista (WBTW:n 51 §:n 4 momentissa tämä on kuitenkin säädetty mahdolliseksi). Tällaisella ehdottomalla vastuulla ylitetään se, mikä on tarpeen veronsaajan oikeuksien turvaamiseksi ja veropetosten torjumiseksi (ks. unionin tuomioistuimen tuomio 21.12.2011 ja tuomio 11.5.2006 oikeuskäytäntöviittauksineen). Tämä on suhteellisuusperiaatteen vastaista.
- 5 Vastaaja katsoo, ettei ehdoton vastuu arvonlisäverovelan suorittamisesta ole ristiriidassa suhteellisuusperiaatteen tai arvonlisäverotuksen neutraalisuuden periaatteen kanssa ja ettei ne bis in idem -periaatetta loukata.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyyntöjen perusteista

- 6 WTBW:n 51 bis §:n 4 momentti koskee ehdotonta vastuuta arvonlisäveron suorittamisesta, minkä takia kyseinen säännös voi olla ristiriidassa suhteellisuusperiaatteen ja/tai arvonlisäverotuksen neutraalisuuden periaatteen kanssa.
- 7 Lisäksi esillä on ne bis in idem -periaate. Sen perusteella samaa henkilöä ei voida tuomita rikosoikeudellisesti samojen seikkojen johdosta uudelleen ensimmäisen lopullisen rikosoikeudellisen tuomion jälkeen. Periaatetta sovellettaisiin toisin sen mukaan, koskeeko se tuloveroa vai arvonlisäveroa.
- 8 Hallinnollisen ja rikosoikeudellisen seuraamuksen kumuloitumisen ongelma, joka liittyy samaan tarkoitukseen, on tärkeä oikeuskysymys, jonka arvioinnissa on otettava huomioon EU:n oikeuden yleiset periaatteet.
- 9 Näihin ennakkoratkaisukysymyksiin annettavilla vastauksilla on merkitystä sen ratkaisemiseksi, onko kantajan maksettava maksamatta jääneet verot.